

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer **Társadalomtudományi kutatások módszertana BAI0159** **2020/21/II.**

Féléves tematika:

1. hét A társadalomtudományi kutatás múltja és jelene
2. hét A társadalomtudományi jelenségek sajátosságai, A társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, elmélet-kutatás, a szociológiai és pedagógiai jelenségek sajátosságai
3. hét A kutatási eredmények publikálásának szabályai, A társadalomkutatás etikai szempontjai
4. hét A kutatás jellegzetes stratégiái, kutatómunka menete – a megismerési folyamat felépítése, Idődimenziók
5. hét Kutatási terv, Konceptualizáció, Operacionalizáció
6. hét Mérési szintek, Populáció, Minta Mintavételi eljárások, A kutatómunkához szükséges adatbázisok készítése, használata.
7. hét Zh
8. hét Empirikus kutatás metodológiai kérdései. Kutatási módszerek: Megfigyelés, Kérdőív
9. hét Kutatási módszerek: Interjú – strukturált interjú, strukturálatlan interjú, mélyinterjú, narratív interjú
10. hét Kutatási módszerek: Klinikai beszélgetés, Exploráció, Szociometria
11. hét Kutatási módszerek: Időmérleg vizsgálat, Attitűdvizsgálat
12. hét Kutatási módszerek: Dokumentumelemzés, Tartalomelemzés
13. hét Zh
14. hét Egyéni kutatási tervek megbeszélése

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat (Online oktatás esetén a 2 Zh helyett, heti házi feladatok készítése és a félév végén egyéni Kutatási terv leadása írásban.)

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 7. és 13. héten zárthelyi dolgozat lesz. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok érdemjegyeinek számtani átlaga, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. (Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet a házi feladatokra kapott jegyek és a Kutatási terv jegye határozza meg.) Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

Andorka Rudolf 2006. *Bevezetés a szociológiába* (3. fejr.: A szociológia módszertana) Osiris, Budapest
Babbie, Earl 2000. *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi K., Budapest
Falus Iván 2000. *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Kk., Budapest
Lengyelne Molnár Tünde 2013. *Kutatástervezés*. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
Rozgonyi Tiborné Váradi Éva - Schmercz István 2010. *Társadalomtudományi kutatások*. Nyíregyháza
Szabolcs Éva 2001. *Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában*. Műszaki Könyvk., Budapest

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Társadalomtudományi kutatások módszertana BAI0159L

2020/21/II.

Féléves tematika:

1. konzultáció A társadalomtudományi kutatás múltja és jelene,
A társadalom-tudományi jelenségek sajátosságai
A társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, elmélet-
kutatás, a szociológiai és pedagógiai jelenségek sajátosságai
A kutatási eredmények publikálásának szabályai, A társadalomkutatás
etikai szempontjai
A kutatás jellegzetes stratégiái, kutatómunka menete – a megismerési
folyamat felépítése, Idődimenziók
Kutatási terv, Konceptualizáció, Operacionalizáció
Mérési szintek, Populáció, Minta Mintavételi eljárások
A kutatómunkához szükséges adatbázisok készítése, használata
Empirikus kutatás metodológiai kérdései. Kutatási módszerek:
Megfigyelés, Kérdőív, Interjú – strukturált interjú, strukturálatlan
interjú, mélyinterjú, narratív interjú, Klinikai beszélgetés,
Exploráció, Szociometria, Időmérleg vizsgálat, Attitűdvizsgálat,
Dokumentumelemzés, Tartalomelemzés
2. konzultáció Zh
Egyéni kutatási tervek megbeszélése

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 1 zárthelyi dolgozat (Online oktatás esetén Zh helyett házi feladat készítése írásban és a félév végén egyéni Kutatási terv leadása írásban, ebből szóbeli beszámoló a 2. konzultáción online. Az írásbeli munkák leadásának határideje a szorgalmi időszak utolsó napja.)

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során a 2. konzultáción zárthelyi dolgozat. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat érdemjegye, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. (Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet a házi feladatra kapott jegy, a Kutatási terv szóbeli beszámolója és az írásban leadott Kutatási terv jegye határozza meg.) Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

Andorka Rudolf 2006. *Bevezetés a szociológiába* (3. fejj.: A szociológia módszertana) Osiris, Budapest
Babbie, Earl 2000. *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi K., Budapest
Falus Iván 2000. *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Kk., Budapest
Lengyelne Molnár Tünde 2013. *Kutatástervezés*. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
Rozgonyi Tiborné Váradi Éva - Schmercz István 2010. *Társadalomtudományi kutatások*. Nyíregyháza
Szabolcs Éva 2001. *Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Egyéni esetkezelés elmélete és gyakorlata BSP1203

2020/21/II.

Féléves tematika:

1.	hét	A szociális munka közvetlen gyakorlata, Az esetkezelés folyamata a gyakorlatban
2.	hét	Az egyéni esetkezelő munka módszerének kialakulása – történeti áttekintés
3.	hét	Az elméletek sokféleségén alapuló szemlélet a szociális munka gyakorlatában, Az elméleteket, irányzatokat, a személyközpontú, rendszerszemléletű megközelítés
4.	hét	A szociális kezelés, interperszonális segítségnyújtás, beavatkozási stratégiák, módszerek, technikák, a team munka, szupervízió
5.	hét	A problémamegoldó folyamat – az interakciók kezelése a problémamegoldás során, Esetleírás, esetmegbeszélés, esettanulmány, esetkonferencia
6.	hét	A problémamegoldó folyamat – a problémamegoldás lépései
7.	hét	Rendszerek elemzése a szociális munkában
8.	hét	A célokban való megegyezés, A szerződés
9.	hét	A környezet változtatása, erőforrások teremtése, tervezése; A sokszempontú felmérés
10.	hét	Interperszonális és környezeti rendszerek felmérése, Genogram, Ecomap
11.	hét	Krízisintervenció a szociális esetmunkában, A krízisintervenció alapelvei
12.	hét	Esetmegbeszélés.
13.	hét	Esetmegbeszélés
14.	hét	Esetmegbeszélés

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: Egy évközi dolgozat megírása megadott témában (min 50%), és egy otthoni projekt (esetmunkák) kidolgozása és ezek órán való bemutatása (Online oktatás esetén több kis évközi dolgozat megírása elméleti házi feladatként és több esetelemzés beküldése.)

A félévközi ellenőrzések követelményei: A tantárgy jellege folyamatos esetmegbeszélést feltételez, így a hallgatók minden héten feladatot kapnak: esetfeldolgozás. Az esetelemzések érdemjeggyel való értékelése év végén történik. Háromnál több készületlen órai részvétel a tantárgy félév érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet az évközi dolgozat, az otthoni projekt és az órai munka érdemjegyeinek számtani átlaga határozza meg. Amennyiben az évközi dolgozat vagy az otthoni projekt elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges. (Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet a házi feladatokra és az esetelemzésekre kapott jegyek határozzák meg.)

Irodalom:

- Tánzos Éva (szerk.) (2002): A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet – Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest
- Szabó Lajos (2003): A szociális esetmunka gyakorlata. Wesley Könyvek, Budapest
- Kozma Judit (szerk.) 2002. Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, Bp.
- Csoba Judit – Prókai Orsolya 2011. Esetkönyv. Példatár a szociális munka egyéni esetkezelésének gyakorlatához, Szociotéka, Debrecen
- Szoboszlai Katalin – Patyán László Esettanulmány a szociális munkában. Unideb, Debrecen

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Társadalomtudományi kutatások módszertana BSP1205L

2020/21/II.

Féléves tematika:

- 1. konzultáció** A szociális munka közvetlen gyakorlata, Az esetkezelés folyamata a gyakorlatban
Az egyéni esetkezelő munka módszerének kialakulása – történeti áttekintés
Az elméletek sokféleségén alapuló szemlélet a szociális munka gyakorlatában, Az elméleteket, irányzatokat, a személyközpontú, rendszerszemléletű megközelítés
A szociális kezelés, interperszonális segítségnyújtás, beavatkozási stratégiák, módszerek, technikák, a team munka, szupervízió
A problémamegoldó folyamat – az interakciók kezelése a problémamegoldás során
A problémamegoldó folyamat – a problémamegoldás lépései
Rendszerek elemzése a szociális munkában
A célokban való megegyezés, A szerződés
Esetleírás, esetmegbeszélés, esettanulmány, esetkonferencia
A környezet változtatása, erőforrások teremtése, tervezése
A sokszempontú felmérés, Genogram, Ecomap
Interperszonális és környezeti rendszerek felmérése
Krisisintervenció a szociális esetmunkában, A krisisintervenció alapelvei
- 2. konzultáció** Esetmegbeszélés,

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: Egy évközi dolgozat megírása megadott témában (min 50%), és egy otthoni projekt (esetmunkák) kidolgozása és ezek 2. konzultáción való szóbeli bemutatása (Online oktatás esetén a 2. konzultáción a szóbeli beszámoló online.)

A félévközi ellenőrzések követelményei: Esetelemzések, évközi dolgozat

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a beküldendő dolgozat, az otthoni projekt (esetelemzések), ennek szóbeli bemutatása a 2. konzultáción és az órai munka érdemjegyeinek számtani átlaga határozza meg. Amennyiben az évközi dolgozat vagy az otthoni projekt vagy a szóbeli beszámoló elégtelen minőségű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges. (Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet a beküldendő dolgozat, az esetelemzések és az online szóbeli beszámolóra kapott jegyek határozzák meg.)

Irodalom:

- Tánzos Éva (szerk.) (2002): A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet – Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest
- Szabó Lajos (2003): A szociális esetmunka gyakorlata. Wesley Könyvek, Budapest
- Kozma Judit (szerk.) 2002. Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, Bp.
- Csoba Judit – Prókai Orsolya 2011. Esetkönyv. Példatár a szociális munka egyéni esetkezelésének gyakorlatához, Szociotéka, Debrecen
- Szoboszlai Katalin – Patyán László Esettanulmány a szociális munkában. Unideb, Debrecen

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Családszociológia BAI0121

2020/21/II.

Féléves tematika:

1. A család fogalma és értelmezési keretei.
2. A modern család társadalomtörténete
3. Családszociológiai elméletek
4. Családszociológiai elméletek
5. A családi szocializáció tartalma és mechanizmusai. A nemi és házastársi szerepek tanulásának jellemzői
6. Felkészülés a párválasztásra, a házasság előtti párkapcsolatok jelentősége, ⁹Napjaink együttélési mintái, A párválasztás szociokulturális összetevői, A párkapcsolatok dinamikája és az intimitás szükséglete a tartós párkapcsolatokban
7. Zh
8. Családi döntések és konfliktusok, konfliktuskezelés a családsegítésben
9. Családszociológiai problémák, tendenciák
10. Családszociológiai problémák, tendenciák
11. Családszociológiai problémák, tendenciák
12. Családszociológiai problémák, tendenciák
13. Zh.
14. Családszociológiai problémák, tendenciák

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat a 7. és a 13. héten

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során 2 zárthelyi dolgozat lesz, valamint órai beszámoló. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat érdemjegyeinek számtani átlaga, a kiadott témában a beszámoló, illetve az órai munka határozza meg. Amennyiben a 2 zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, vagy nem készül szóbeli beszámoló órán, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges. (Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet nem a zh, hanem a házi feladatokra kapott jegyek és az online órai szóbeli beszámoló jegye határozza meg.)

Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (11. fejezet Család) Osiris, Budapest
- Cseh-Szombathy László (1979): Családszociológiai problémák és módszerek. Gondolat Kiadó, Budapest
- Czibere Ibolya (szerk.) (2006) Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Debrecen
- Educatio folyóirat, 2002/3. A család. Budapest
- Kozma Tamás (1994): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest (Az informális nevelés szociológiája: A család)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Családszociológia BAI0121L

2020/21/II.

Féléves tematika:

1. A család fogalma és értelmezési keretei.
A modern család társadalomtörténete
Családszociológiai elméletek
Családszociológiai elméletek
A családi szocializáció tartalma és mechanizmusai. A nemi és házastársi szerepek tanulásának jellemzői
Felkészülés a párválasztásra, a házasság előtti párkapcsolatok jelentősége, Napjaink együttélési mintái, A párválasztás szociokulturális összetevői, A párkapcsolatok dinamikája és az intimitás szükséglete a tartós párkapcsolatokban
Családi döntések és konfliktusok, konfliktuskezelés a családsegítésben
2. Zh., Családszociológiai problémák, tendenciák

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: zárthelyi dolgozat a 2. konzultáción

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során 1 zárthelyi dolgozat lesz, valamint kiadott témában szóbeli beszámoló a 2. konzultáción. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után. (Online oktatás esetén zh helyett beadandó dolgozat lesz megadott témába, a szóbeli beszámoló pedig online.)

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat érdemjegyei, valamint a kiadott témában beszámoló, illetve az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, vagy nem készül szóbeli beszámoló, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárulhat. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges. (Online oktatás esetén az írásban beadott dolgozat, az online beszámoló és az online órai munka jegyeinek átlaga adja a jegyet.)

Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (11. fejezet Család) Osiris, Budapest
- Cseh-Szombathy László (1979): Családszociológiai problémák és módszerek. Gondolat Kiadó, Budapest
- Czibere Ibolya (szerk.) (2006) Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Debrecen
- Educatio folyóirat, 2002/3. A család. Budapest
- Kozma Tamás (1994): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest (Az informális nevelés szociológiája: A család)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Ifjúságszociológia, ifjúságkutatás BSP2208
2020/21/II.

Féléves tematika:

3. Szociológia – ifjúságszociológia (alapfogalmak, elméleti keretek), Az ifjúság fogalma, demográfiai és társadalmi jellemzői
4. A nemzedékek fogalma, nemzedékek közötti kapcsolatok
5. A gyermekek és fiatalok társadalmi-gazdasági helyzetének sajátosságai – demográfia, család és gyermekvállalás
6. A fiatalok szocializációjának a megváltozása, A fiatalok veszélyeztetettsége.
7. A megváltozott ifjúsági életszakasz jellemzői
8. Életmód
9. Ifjúsági életutak – elágazásai. Társadalmi tapasztalatok, családi minták reprodukciója
10. Az ifjúság jövőképe. A fiatalok identitásalakulásának sajátosságai
11. Ifjúságkutatások; Az ifjúságkutatás módszertana - kutatási módszerek, adatelemzések. Az ifjúság kutatások eredményei
12. Ifjúság és oktatás
13. Munkaerőpiaci helyzet, mobilitás
14. Szabadidő, médiafogyasztás
15. Ifjúság és politika, vallás, civil és közéleti aktivitás, A szubkultúra fogalma, és mai ifjúsági szubkultúrák elemzése.
16. A globalizáció hatása az ifjúsági mozgalmak kialakulásában és átvételében A fesztiválok ifjúsága, individualizálódás és új alternatív mozgalmak a fiatalság körében. A különbözőség közösségei.

Félévi követelmény: kollokvium

A foglalkozásokon történő részvétel: Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Az érdemjegy kialakításának módja: Az órai szóbeli beszámoló és a vizsga jegyének átlaga határozza meg. Az elégtelen szóbeli beszámoló kizárja a vizsga megkezdésének lehetőségét.

Kötelező Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (9. fejezet- fiatalok) Osiris, Budapest
- Gábor Kálmán Szigetkutatások 1997-2004
- Jancsák Csaba (2013) Ifjúsági korosztályok korszakváltásban. ÚMK, Budapest
- Gábor Kálmán (1993) Az ifjúsági kultúra és a fiatalok társadalmi orientációs mintái. In: Civilizációs korszakváltás és ifjúság, Gábor Kálmán (szerk.), Szeged, Szociológiai Műhely
- Gábor Kálmán (SorSzek.) Jancsák Csaba (szerk.) (2003) Sebezhető ifjúság. Belvedere, Szeged
- Gábor Kálmán - Jancsák Csaba (szerk.) (2004) Ifjúsági korszakváltás – ifjúság az új évezredben. Belvedere, Szeged

Az értékelés módja, ütemezése: vizsga típusa: szóbeli vagy írásbeli. A vizsgára bocsátás feltétele: megadott témában szóbeli beszámoló a szorgalmi időszak során

Írásbeli és szóbeli **vizsga** anyaga/témakörei/**tételek**:

- 1) Az **ifjúságkutatás** módszertana - A kvantitatív és kvalitatív kutatás módszertana, Mintavétel, Ifjúságkutatások – magyar, nemzetközi, Nemzetközi diskurzusok az ifjúságkutatásban, Az ifjúsági korosztályok meghatározásának egyéni életúton alapuló paradigmája
- 2) **Demográfia** – demográfiai jellemzők és azt alakító tényezők, Társadalmi újratermelés - demográfiai folyamatok, Magyar fiatalok és demográfiai átmenet, Rétegek és társadalmi mobilitás a fiatal társadalmi csoportban, Fiatalok mint társadalmi csoport, Homogén-heterogén csoport?
- 3) Párkapcsolati magatartás, **Családalapítás**, Gyermekvállalás, Családi viszonyok, A felnőtté válás folyamata
- 4) **Oktatási helyzet**, oktatási részvétel, Iskolaválasztás szempontjai, Továbbtanulás, Jövőtervek, Iskolai lemorzsolódás, Iskolai életutak, Az iskola és a munkahely közti átmenet lehetséges útjai
- 5) **Munkerőpiaci helyzet**, Mobilitás, Kockázati magatartás, Karrier - Elhelyezkedés, pályakezdés, munkahelykeresés, első munkavállalás. Földrajzi mobilitás, ingázás. Munkahelyválasztás, munkahellyel való elégedettség, az ideális munkahely. Munkahely föladása, elvesztése, munkanélküliség. A munkanélküliségből kivezető út
- 6) Anyagi-, vagyoni-, jövedelmi- és lakáshelyzet, Nyaralás
- 7) Médiafogyasztás, **Információs társadalom** – infokommunikációs eszközök, internethasználat, számítógépes játékok, közösségi oldalak, közösségi média
- 8) **Életmód**, Egészségi állapot, Étel- és italfogyasztás, Rizikómagatartás, Dohányzás, Alkohol, Drog, Szexualitás, Sport,
- 9) **Kulturális fogyasztás** és színterei, **Szabadidő** – az ifjúság szabadidő felhasználása, Ifjúsági szubkultúrák
- 10) Társadalmi közérzet, **Politikai érdeklődés**, politikai aktivitás, **Vallásosság** - hit, vallásgyakorlat, Vallási,- nemzeti- és európai identitás
- 11) Állampolgári szocializáció, **Kivándorlás**, Migráció
- 12) **Változó ifjúság**, Az ifjúság elmúlt évtizedei, Tendenciák, Nyertesek és vesztesek, Globalizáció és ifjúsági korszakváltás
- 13) **Ifjúságszociológiai problémák**, Nemzedéki problémák, Esélyek, **Ifjúságügy**, ifjúságpolitika Magyarországon

Választható tanulmányok (több mint 60 tanulmány a megadott irodalomban):

- Murányi István (szerk.) (2012) Ifjúságszociológiai szöveggyűjtemény. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen (8 tanulmány)
- Elek Tímea (szerk.) (2016) 25 év – Jelentés az ifjúságügyről. Excenter Kutatóközpont, Iuvenis - Ifjúságszakmai Műhely, Ifjúságszakmai Együttműködési Tanácskozás, Bp. (8 tanulmány)
- Székely Levente – Szabó Andrea (szerk.) (2016) Ifjúságkutatás 2016 Új Nemzedék Központ, Budapest (8 tanulmány)
- Nagy Ádám (szerk.) (2016) Margón kívül – magyar ifjúságkutatás (13 tanulmány)
- Székely Levente (2018) Magyar fiatalok a Kárpát-medencében. Kutatópont kft.; Enigma 2001 Kiadó és Médiaszolgáltató Kft. Magyar Ifjúságkutatás 2016 (15 tanulmány)
- Székely Levente (szerk.) (2013) Magyar Ifjúság 2012 - Tanulmánykötet. Új Nemzedék, Budapest (10 tanulmány)
- Szabó Andrea – Bauer Béla (szerk.) (2009) Ifjúság 2008. Gyorsjelentés. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest (7 tanulmány)

- Tóbiás László (2019) Szakmai életutak az ifjúsági munkában – Bevezetés: ifjúsági munka a rendszerváltás előtt és után. Vol. 6 (2019) No. 1. – Módszertan – Hazai Pálya. DOI: 10.29376/parbeszed/2019/1/8
- Új Ifjúsági Szemle – Ifjúságelméleti folyóirat (bármilyen)

Ajánlott irodalom:

- World Assembly of Youth-Hungary. www.way.org.my/directory/item/hungary 2.
- Eurostat (2015) Being Young in Europe Today 2014-Eurostat, Brussels.
- Gábor Kálmán - Jancsák Csaba [szerk.] (2006): Ifjúságszociológia. Szeged: Belvedere
- Gábor Kálmán (2012): Válogatott ifjúságszociológiai tanulmányok. Belvedere, Szeged
- Gábor Kálmán (2000) Az ifjúságszociológia irányai. In.: Süsü a társadalomban (szerkesztette: Bauer Béla). Budapest, Új Mandátum Kiadó, 153-174. o.
- Gábor Kálmán (1993) Ifjúsági korszakváltás, ifjúság és politikai kultúra a kelet- és a nyugat-európai fiatalok körében. INFO, 26. Szám
- Gábor Kálmán – Kabai Imre – Matiscsák Attila (2003) Információs társadalom és az ifjúság. Szeged, Belvedere Kiadó
- Gábor Kálmán (1993) Ifjúsági értékorientációs folyamatok. In.: Érték – iskola – család (szerkesztette: Boros László) Budapest, Akadémiai Kiadó
- Gázsó Ferenc-Gázsó Tibor-Laki László (1998) Fiatalok a munkaerőpiacon. Budapest
- Halász Gábor (1996) A középiskolai oktatás kiterjesztése: elitoktatás - tömegoktatás - lemorzsolódás. Új Pedagógiai Szemle, 6. szám, 65-75. o.
- Harcsa István (1988) Az ifjúság helyzete a társadalmi újatermelési folyamatokban. Ifjúsági Szemle, 11, 13-41
- Huszár István – Gázsó Ferenc et al. (1984): A magyar ifjúság a nyolcvanas években. Kossuth Könyvkiadó, Budapest
- Czibere Ibolya (szerk.) (2006) Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Debrecen
- Educatio folyóirat, 2002/3. A család. Budapest
- Kozma Tamás (1994): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Ifjúságszociológia, ifjúságkutatás BSP2208L
2020/21/II.

Féléves tematika:

17. Szociológia – ifjúságszociológia (alapfogalmak, elméleti keretek)
Az ifjúság fogalma, demográfiai és társadalmi jellemzői.
A nemzetékek fogalma, nemzetékek közötti kapcsolatok
A gyermekek és fiatalok társadalmi-gazdasági helyzetének sajátosságai – demográfia, család és gyermekvállalás
A fiatalok szocializációjának a megváltozása, A fiatalok veszélyeztetettsége.
A megváltozott ifjúsági életszakasz jellemzői
Ifjúsági életutak – elágazásai. Társadalmi tapasztalatok, családi minták reprodukciója
Az ifjúság jövőképe. A fiatalok identitásalakulásának sajátosságai
Ifjúságkutatások; Az ifjúságkutatás módszertana - kutatási módszerek, adatelemzések, Az ifjúság kutatások eredményei
Ifjúság és oktatás, munkaerőpiaci helyzet, mobilitás, szabadidő, médiafogyasztás
Ifjúság és politika, vallás, civil és közéleti aktivitás
A globalizáció hatása az ifjúsági mozgalmak kialakulásában és átvételében
A szubkultúra fogalma, és mai ifjúsági szubkultúrák elemzése.
A fesztiválok ifjúsága, individualizálódás és új alternatív mozgalmak a fiatalság körében.
A különbözőség közösségei.
18. Ifjúságszociológiai problémák, Ifjúságkutatások

Félévi követelmény: kollokvium

A foglalkozásokon történő részvétel: Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Az értékelés módja, ütemezése: vizsga típusa: szóbeli vagy írásbeli

- vizsgára bocsátás feltétele: megadott témában szóbeli beszámoló a 2. konzultáción

Kötelező Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (9. fejezet- fiatalok) Osiris, Budapest
- Gábor Kálmán Szigetkutatások 1997-2004
- Jancsák Csaba (2013) Ifjúsági korosztályok korszakváltásban. ÚMK, Budapest
- Gábor Kálmán (1993) Az ifjúsági kultúra és a fiatalok társadalmi orientációs mintái. In: Civilizációs korszakváltás és ifjúság, Gábor Kálmán (szerk.), Szeged, Szociológiai Műhely
- Gábor Kálmán (SorSzek.) Jancsák Csaba (szerk.) (2003) Sebezhető ifjúság. Belvedere, Szeged
- Gábor Kálmán - Jancsák Csaba (szerk.) (2004) Ifjúsági korszakváltás – ifjúság az új évezredben. Belvedere, Szeged

Írásbeli és szóbeli **vizsga** anyaga/témakörei/**tételek**:

- 14) Az **ifjúságkutatás** módszertana - A kvantitatív és kvalitatív kutatás módszertana, Mintavétel, Ifjúságkutatások – magyar, nemzetközi, Nemzetközi diskurzusok az ifjúságkutatásban, Az ifjúsági korosztályok meghatározásának egyéni életúton alapuló paradigmája
- 15) **Demográfia** – demográfiai jellemzők és azt alakító tényezők, Társadalmi újratermelés - demográfiai folyamatok, Magyar fiatalok és demográfiai átmenet, Rétegek és társadalmi mobilitás a fiatal társadalmi csoportban, Fiatalok mint társadalmi csoport, Homogén-heterogén csoport?
- 16) Párkapcsolati magatartás, **Családalapítás**, Gyermekvállalás, Családi viszonyok, A felnőtté válás folyamata
- 17) **Oktatási helyzet**, oktatási részvétel, Iskolaválasztás szempontjai, Továbbtanulás, Jövőtervek, Iskolai lemorzsolódás, Iskolai életutak, Az iskola és a munkahely közti átmenet lehetséges útjai
- 18) **Munkerőpiaci helyzet**, Mobilitás, Kockázati magatartás, Karrier - Elhelyezkedés, pályakezdés, munkahelykeresés, első munkavállalás. Földrajzi mobilitás, ingázás. Munkahelyválasztás, munkahellyel való elégedettség, az ideális munkahely. Munkahely föladása, elvesztése, munkanélküliség. A munkanélküliségből kivezető út
- 19) Anyagi-, vagyoni-, jövedelmi- és lakáshelyzet, Nyaralás
- 20) Médiafogyasztás, **Információs társadalom** – infokommunikációs eszközök, internethasználat, számítógépes játékok, közösségi oldalak, közösségi média
- 21) **Életmód**, Egészségi állapot, Étel- és ital fogyasztás, Rizikómagatartás, Dohányzás, Alkohol, Drog, Szexualitás, Sport,
- 22) **Kulturális fogyasztás** és színterei, **Szabadidő** – az ifjúság szabadidő felhasználása, Ifjúsági szubkultúrák
- 23) Társadalmi közérzet, **Politikai érdeklődés**, politikai aktivitás, **Vallásosság** - hit, vallásgyakorlat, Vallási,- nemzeti- és európai identitás
- 24) Állampolgári szocializáció, **Kivándorlás**, Migráció
- 25) **Változó ifjúság**, Az ifjúság elmúlt évtizedei, Tendenciák, Nyertesek és vesztesek, Globalizáció és ifjúsági korszakváltás
- 26) **Ifjúságszociológiai problémák**, Nemzedéki problémák, Esélyek, **Ifjúságügy**, ifjúságpolitika Magyarországon

Választható tanulmányok (több mint 60 tanulmány):

- Murányi István (szerk.) (2012) Ifjúságszociológiai szöveggyűjtemény. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen (8 tanulmány)
- Elek Tímea (szerk.) (2016) 25 év – Jelentés az ifjúságügyről. Excenter Kutatóközpont, Iuvenis - Ifjúságszakmai Műhely, Ifjúságszakmai Együttműködési Tanácskozás, Budapest (8 tanulmány)
- Székely Levente – Szabó Andrea (szerk.) (2016) Ifjúságkutatás 2016 Új Nemzedék Központ, Budapest (8 tanulmány)
- Nagy Ádám (szerk.) (2016) Margón kívül – magyar ifjúságkutatás (13 tanulmány)
- Székely Levente (2018) Magyar fiatalok a Kárpát-medencében. Kutatópont kft.; Enigma 2001 Kiadó és Médiaszolgáltató Kft. Magyar Ifjúságkutatás 2016 (15 tanulmány)
- Székely Levente (szerk.) (2013) Magyar Ifjúság 2012 - Tanulmánykötet. Új Nemzedék, Budapest (10 tanulmány)
- Szabó Andrea – Bauer Béla (szerk.) (2009) Ifjúság 2008. Gyorsjelentés. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest (7 tanulmány)
- Új Ifjúsági Szemle – Ifjúságelméleti folyóirat (bármely)

Ajánlott irodalom:

- World Assembly of Youth-Hungary. www.way.org.my/directory/item/hungary 2.
- Eurostat (2015) Being Young in Europe Today 2014-Eurostat, Brussels.
- Gábor Kálmán - Jancsák Csaba [szerk.] (2006): Ifjúságszociológia. Szeged: Belvedere
- Gábor Kálmán (2012): Válogatott ifjúságszociológiai tanulmányok. Belvedere, Szeged
- Gábor Kálmán (2000) Az ifjúságszociológia irányai. In.: Süsü a társadalomban (szerkesztette: Bauer Béla). Budapest, Új Mandátum Kiadó, 153-174. o.
- Gábor Kálmán (1993) Ifjúsági korszakváltás, ifjúság és politikai kultúra a kelet- és a nyugat-európai fiatalok körében. INFO, 26. Szám
- Gábor Kálmán – Kabai Imre – Matiscsák Attila (2003) Információs társadalom és az ifjúság. Szeged, Belvedere Kiadó
- Gábor Kálmán (1993) Ifjúsági értékorientációs folyamatok. In.: Érték – iskola – család (szerkesztette: Boros László) Budapest, Akadémiai Kiadó
- Gázsó Ferenc-Gázsó Tibor-Laki László (1998) Fiatalok a munkaerőpiacon. Budapest
- Halász Gábor (1996) A középiskolai oktatás kiterjesztése: elitoktatás - tömegoktatás - lemorzsolódás. Új Pedagógiai Szemle, 6. szám, 65-75. o.
- Harcsa István (1988) Az ifjúság helyzete a társadalmi újatermelési folyamatokban. Ifjúsági Szemle, 11, 13-41
- Huszár István – Gázsó Ferenc et al. (1984): A magyar ifjúság a nyolcvanas években. Kossuth Könyvkiadó, Budapest
- Czibere Ibolya (szerk.) (2006) Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Debrecen
- Educatio folyóirat, 2002/3. A család. Budapest
- Kozma Tamás (1994): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Tételek:

1. Az **ifjúságkutatás** módszertana - A kvantitatív és kvalitatív kutatás módszertana, Mintavétel, Ifjúságkutatások – magyar, nemzetközi, Nemzetközi diskurzusok az ifjúságkutatásban, Az ifjúsági korosztályok meghatározásának egyéni életúton alapuló paradigmája
2. **Demográfia** – demográfiai jellemzők és azt alakító tényezők, Társadalmi újratermelés - demográfiai folyamatok, Magyar fiatalok és demográfiai átmenet, Rétegek és társadalmi mobilitás a fiatal társadalmi csoportban, Fiatalok mint társadalmi csoport, Homogén-heterogén csoport?
3. Párkapcsolati magatartás, **Családalapítás**, Gyermekvállalás, Családi viszonyok, A felnőtté válás folyamata
4. **Oktatási helyzet**, oktatási részvétel, Iskolaválasztás szempontjai, Továbbtanulás, Jövőtervek, Iskolai lemorzsolódás, Iskolai életutak, Az iskola és a munkahely közti átmenet lehetséges útjai
5. **Munkerőpiaci helyzet**, Mobilitás, Kockázati magatartás, Karrier - Elhelyezkedés, pályakezdés, munkahelykeresés, első munkavállalás. Földrajzi mobilitás, ingázás. Munkahelyválasztás, munkahellyel való elégedettség, az ideális munkahely. Munkahely föladása, elvesztése, munkanélküliség. A munkanélküliségből kivezető út
6. Anyagi-, vagyoni-, jövedelmi- és lakáshelyzet, Nyaralás
7. Médiafogyasztás, **Információs társadalom** – infokommunikációs eszközök, internethasználat, számítógépes játékok, közösségi oldalak, közösségi média
8. **Életmód**, Egészségi állapot, Étel- és italfogyasztás, Rizikómagatartás, Dohányzás, Alkohol, Drog, Szexualitás, Sport,
9. **Kulturális fogyasztás** és színterei, **Szabadidő** – az ifjúság szabadidő felhasználása, Ifjúsági szubkultúrák
10. Társadalmi közérzet, **Politikai érdeklődés**, politikai aktivitás, **Vallásosság** - hit, vallásgyakorlat, Vallási,- nemzeti- és európai identitás
11. Állampolgári szocializáció, **Kivándorlás**, Migráció
12. **Változó ifjúság**, Az ifjúság elmúlt évtizedei, Tendenciák, Nyertesek és vesztesek, Globalizáció és ifjúsági korszakváltás
13. **Ifjúságszociológiai problémák**, Nemzedéki problémák, Esélyek, **Ifjúságügy**, ifjúságpolitika Magyarországon

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Közösségi beavatkozások elméletei MHK1201L
2020/21/2.

Féléves tematika:

Konzultáció

Konzultáció témakörei

1.   Közösség fogalma, értelmezésének problémái, elméleti megközelítése.
          Közösség típusok.

          Az ezredforduló kihívásai. Közösség kapcsolata a mikro/makro
          társadalomhoz. Magyarországi helyzet.

          Közösségi munka fogalma, feladata, jellemzői, célja, jelentősége a modern
          társadalomban, szintjei, funkciói, funkcióváltások, hagyományos
          közösségek pusztulása, közösségek krónikus hiányának kialakulásának okai.

          A közösségi szociális munka kialakulása – történeti áttekintés.

          A közösségi szociális munkás feladatai, szerepei, a közvetlen és a közvetett
          beavatkozás szerepei. A közösségi szociális munkához szükséges készségek,
          képeségek. A közösségszervezés területei, a közösségfejlesztő szerepei.

          A hátrányos helyzetű közösségek – A velük való munkához szükséges néhány
          fontosabb kiindulás. A közösségi munka jelentősége és lehetőségei a szociális
          programokban. Válsághelyzetek közösségi kezelése. Katasztrófa utáni
          közösségszervezés.

2.   Közösségfejlesztési alapelvek. Közösségfejlesztés – mozgalom és szakma.
          Kiindulások a közösségfejlesztés megértéséhez. A közösségfejlesztés. a
          közösségi munka folyamata, módszerei, lépései.

          A közösségszervezés két modellje – Biddle-ék modellje, Alinsky modellje.

          A közösségi szociális munka 3 modellje. Közösségi munka a gyakorlatban:
          esettanulmányok.

          Közösség és lokalitás, szomszédság. A szomszédság, mint a közösségi
          cselekvés színtere. A szomszédság, mint funkcionális közösség. Szomszédság
          meghatározása, fogalma, lényege, jellemzői, jelentősége tradicionális kis
          településen és modern nagyvárosban. A közösségi/szomszédsági munka
          kialakulása. Szomszédságtípusok.

          A szomszédságok feltérképezése, megismerése, A szomszédság leírása,
          Szociális térképek alaptípusai (pl. szomszédsági térkép)

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: a 2. konzultáción tematikus prezentáció szóban - amit írásban is be kell nyújtani, órai munka

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során a 2. konzultáción szóbeli beszámoló

Az érdemjegy kialakításának módja:

A szóbeli beszámoló, az írásbeli feladat és az órai munka érdemjegye határozza meg. Amennyiben a dolgozat elégtelen minőségű, vagy nem készül írásbeli és szóbeli beszámoló, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

1. Arapovics Mária (2016): A közösségfejlesztés alapfogalmai és a kulturális közösségfejlesztés paradigmái. *Kulturális Szemle* 2016.
2. Budai István – Somorjai Ildikó – Varsányi Erika (szerk.) (2008): *Képzésmódszertani kézikönyv a közösségi szociális munka tereptanárai számára*. Széchenyi István Egyetem, Győr
3. Gosztonyi Géza (2006): *Közösségi szociális munka*. In: Kozma Judit (szerk.) (2006) *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 234–285. o.
4. Gosztonyi Géza (szerk.) (2004): *A szociális munka elmélete és gyakorlata* 3. kötet. *Közösségi szociális munka*. NCSSZI, Budapest
5. Hankiss Elemér (1983) *Közösségek válsága és hiánya*. In: *Társadalmi csapdák. Diagnózisok*. Mérleg Kiadó, Budapest, 205-240. o.
6. Harkai Nóra (2006) *Közösség és közösségi munka*. *Közösségfejlesztők Egyesülete*, Budapest
7. Kovács Henrietta (2017): *A közösségfejlesztés alapjai és a többfunkciós közösségi terek*. *Kulturális Szemle* 2017. szeptember
8. Nagyné Varga Ilona (szerk.) (2011) *Közösségi munka a családsegítésben*. *Szociotéka*, Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, Debrecen
9. Varga A. Tamás-Vercseg Ilona (1998) *Közösségfejlesztés*. Magyar Művelődési Intézet, Budapest
10. Vercseg Ilona (2004) *Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak*. *Közösségfejlesztők Egyesülete*, Parola füzetek, Budapest
11. Vercseg Ilona (2018): *Közösségi jelleg – közösségi tevékenységek*. *Párbeszéd*.
12. Vercseg Ilona (2011): *Közösség és részvétele. A közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék, Budapest

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

MSP1102L Kisebbszociológiai kutatómódszertan

(2019/20/ 2. félév)

Féléves tematika:

Konzultáció

Konzultáció témakörei

- 1.** A kisebbszociológia kialakulása. A kisebbszociológia tárgya, területei, módszerei.
A kisebbség-többség viszonyának lehetséges társadalomkutatási módszerei. A hazai nemzetiségek, illetve kisebbségi csoportok helyzetének feltárása. Európai és hazai kisebbségek társadalmi, demográfiai pozíciói. Kisebbség-többség viszonyára vonatkozó kutatások. Etnikai előítéletek vizsgálata. A kisebbségekkel szembeni diszkriminációnak és hátrányainak kutatása. Kisebbségek társadalmi helyzetének vizsgálata. A kisebbségi identitás vizsgálata. Kisebbségi csoportok társadalmi integrációjának vizsgálata. Kisebbségi oktatás, munkaerőpiaci helyzet stb. vizsgálata. Hazai-, külföldi- és nemzetközi összehasonlító kisebbszociológiai vizsgálatok.

- 2.** Szociológiai módszerek alkalmazása a kisebbségkutatásban. Kisebbszociológiai kutatások tervezése, irányítása és szervezése, önálló és csoportos kutatómunka végzése kisebbszociológiai témában, a kurzuson tanult kvalitatív és kvantitatív kutatási technikák gyakorlatban történő alkalmazása, a kutatási eredmények interpretálása. Leginkább kutatási terv készítése.
Zh.

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.). (1 hiányzás megengedett)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: kutatási terv készítése kisebbszociológiai témában és ennek bemutatása a 2. konzultáción, illetve a megadott irodalom alapján 1 tanulmány kutatás szempontjából történő elemzése és bemutatása a csoport számára a 2. konzultáción, illetve ugyanakkor zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során zárthelyi dolgozat, írásbeli beszámoló és szóbeli beszámoló a megadott irodalom alapján, illetve kutatási terv leadása

Az érdemjegy kialakításának módja: A szóbeli és írásbeli beszámoló, a kutatási terv, a Zh és az órai munka érdemjegye határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, vagy nem készül szóbeli és írásbeli beszámoló, valamint kutatási terv, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Kötelező honlapok:

- **MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont:**
  - **Kisebbségkutató Intézet** (Honlap: <https://kisebbssegkutato.tk.mta.hu>) Intézeti beszámolók, tudományos tervek, Kutatások, Kutatási eredmények, Projektek, Kiadványok (Olvasószobában letölthető kiadványok)
  - **Kisebbségsszociológiai és Antropológiai Osztály** (Honlap: <https://kisebbssegkutato.tk.mta.hu/kisebbssegsszociologiai-es-antropologiai-osztaly>)

Irodalom:

- **Andorka Rudolf (2006) Bevezetés a szociológiába (Faj, nemzet, etnikai csoport, kisebbségek fejezet) Osiris, Budapest**
- Csepeli György – Örkény Antal – Székelyi Mária (1997, szerk.): Kisebbségsszociológia (szöveggyűjtemény egyetemi és főiskolai hallgatók számára). Kisebbségsszociológiai Tsz., Budapest
- Furray R. Katalin – Hegedűs T. András: Cigányok, iskola, oktatáspolitikai. Budapest: Oktatókutató Intézet, Új Mandátum, 2003.
- Furray R. Katalin (szerk.) (2006): Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz. PTE BTK NTI Romológiai és Nevelésszociológia Tanszék, Pécsi Tudományegyetem, Pécs
- **Giddens, A. (2003) Szociológia (Etnicitás és faj fejezet) Osiris, Budapest**
- **Horváth István (2006): Kisebbségsszociológia. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár**
- Kisebbségsszociológia folyóirat 1991/92–2018. Lucidus Kiadó. ISSN: 1215-2684
- **Babbie, Earl (1995) A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest**
- Falus Iván (2000) *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest
- Lengyelné Molnár Tünde (2013) Kutatástervezés. Eszterházy Károly Főiskola, Eger

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
MSP2202L Összehasonlító szociológiai vizsgálatok
(2020/21/2. félév)

Féléves tematika:

Konzultáció

Konzultáció témakörei

1. Összehasonlító (nemzetközi összehasonlító) szociológiai vizsgálatokról általában, értelmezése
Nemzetközi összehasonlító szociológiai vizsgálatok kutatási problémái
Az összehasonlító vizsgálatok gyakorlati haszna
A nemzetközi összehasonlító mérés buktatói - kritikai megközelítése
2. Magyar adatfelvételek és elemzések, melyek részévé váltak nemzetközi összehasonlító vizsgálatoknak
Nemzetközi társadalomkutatási program (International Social Survey Program, ISSP)
European Social Survey (ESS), Európai Társadalomtudományi Elemzések (EUTE)
Nemzetközi időmérleg kutatás (Time Use Surveys), Életmód kutatások
Nemzetközi demográfiai és egészségügyi összehasonlító vizsgálat (Demographic and Health Survey) - A halálkori halandósági statisztikák nemzetközi összehasonlíthatósága. Idős emberek egészségi állapota stb, Öregedő társadalom
Nemzetközi összehasonlító szociológiai vizsgálatok a nemzeti identitásról, Nemzettudat, Előítéletesség Magyarországon (90s évek); Migráció, bevándorlók, kisebbségek, interetnikus viszonyok
Társadalmi egyenlőtlenségek nemzetközi összehasonlító vizsgálata
Ifjúság életpályáját összehasonlító nemzetközi vizsgálata, karrieresélyek vizsgálata, Deviancia
A vallásosság nemzetközi összehasonlító vizsgálata - a szekularizáció problémája, Társadalmi szervezetek
Az állam és polgárai közötti viszony nemzetközi összehasonlító vizsgálata
A társadalmi mobilitás nemzetközi összehasonlítása
Családszociológiai összehasonlító vizsgálatok - a család, az átlagos háztartásnagyság, élettársi kapcsolatok, házassági kedv, gyermekvállalás stb.
A gazdaság, GDP összehasonlítások, jövedelmi viszonyok összehasonlítása, szegények arányának összehasonlítása (relatív vagy abszolút szegénységi küszöbök felhasználásával), szakszervezeti lefedettség; A munka világa
Hatalom és társadalmi rétegződés, szegénység nemzetközi összehasonlítása
A tömegkommunikáció nemzetközi összehasonlítása
Nemi szerepek társadalmi megítélése, nemi egyenlőtlenségek
Oktatás (UNESCO oktatási világjelentései az alapvető források) (Az OECD 2010 és 2013 között folytatta le az AHELO megvalósíthatósági vizsgálatát), oktatási eredményesség, lemorzsolódás, közép- és felsőfokú beiskolázási arányszámok, iskolapadban töltött évek száma, lifelong learning elterjedése, tudásszint, képességmérések, kompetenciaszint, diplomások aránya
Kultúra- és tudásszociológia vizsgálatok
Értékkutatások – tradicionális és modern értékek
Város- és vidékfejlesztés, a vidéki és városi társadalmi változások és versenyképesség

A foglalkozásokon történő részvétel: A második, szemináriumi foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke 1 alkalom, a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető.

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése, a félévközi ellenőrzések követelményei: megadott téma alapján írásban házi dolgozat készítése, a félév során a 2. konzultáción szóbeli beszámoló lesz a kiadott szakirodalom és a választott összehasonlító kutatások alapján.

Az érdemjegy kialakításának módja: Az írásbeli és szóbeli beszámoló érdemjegye határozza meg. Amennyiben bármelyik hiányzik, vagy elégtelen minősítésű a félév elégtelen jeggyel zárul. Elégtelen vizsgajegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Interneten fellelhető kötelező irodalom:

- Jani, Ursin (2015) **A nemzetközi összehasonlító mérés - mint politikai eszköz. Kritikai megközelítés.** *Educatio*. 2015/2. PISA – Kritika és védelem ISSN: 1216–3384
- Csepeli György - Örkény Antal (1998) **Nemzetközi összehasonlító szociológiai vizsgálat a nemzeti identitásról.**
- **A személyi elvű autonómiák belső dinamikája Közép- és Délkelet-Európában: öt ország összehasonlító elemzése (2015-2019)**
- Pongrácz Tiborné (2005) **Nemi szerepek társadalmi megítélése. Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat tapasztalatai.** In: Nagy Ildikó - Pongrácz Tiborné - Tóth István György (szerk.) (2005) *Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről.* Budapest: TÁRKI, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Pp. 73–86.
- Pongrácz Tiborné – S. Monár Edit 1993. **Kisgyermekes szülők – Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat magyarországi eredményei.** A KSH Népeségtudományi Kutatóintézetének kutatási jelentései 47. Budapest
- Szabari Vera: **A társadalmi struktúra és mobilitás kutatása Magyarországon az 1960-as években.** SZÁZADVÉG ÚJ FOLYAM 23. SZÁM
- Messing Vera – Ságvári Bence (2012) **Közösségi viszonyulásaink. A családdal, az állammal és a gazdasággal kapcsolatos társadalmi attitűdök, értékek európai összehasonlításban**
- **International Journal of Comparative Sociology.** (1960-2017). Sage Journals – Comparative Studies
- Hantrais, Linda – Mangen, Steen (szerk.) (1996) **Cross-national research methods in the social sciences.** Printer, London
- Oyen, Else (1991) **Comparative methodology : Theory and practice in international social research.** ISBN-13: 978-0803983267
- Marsh, Robert M (1966) **Comparative Sociology, 1950-1963.** Current Sociology, Volume: 14 issue: 2, page(s): 5-34 Issue published: June 1, 1966
-

Ajánlott honlap:

- KSH MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont **Szociológiai Intézet**